

18.10.2021

Pormestari

116 §**Lausunto ympäristöministeriölle luonnoksesta luonnon virkistyskäytön strategiaksi**

HEL 2021-010742 T 00 01 06

Päätös

Pormestari antoi ympäristöministeriölle luonnoksesta luonnon virkistyskäytön strategiaksi seuraavan lausunnon:

Kaupunkialueella luonnon ja muiden viheralueiden monikäyttöisyys korostuu. Ihmisen näkökulmasta virkistysympäristöinä toimivat alueet ovat samaan aikaan luonnon monimuotoisuuden ja ekologisten verkostojen säilyttämisen alueita, kulttuuriympäristöjä ja ilmastonmuutokseen sopeutumisen, kuten hulevesien hallinnan alueita.

Helsingiläisten merkittävin päivittäinen virkistysympäristö on kaupungin lähiluonnossa, mutta myös rakennetuissa ulkotiloissa, kuten puistoissa ja katuympäristöissä. Virkistymisen ympäristöt syntyvät kaupunkiluonnon, kulttuurihistoriallisten ympäristöjen sekä muun rakennetun ympäristön ja sen palveluiden kerroksista. Rakennetut puistot ja historialliset kohteet jäävät mainitsematta luonnon virkistyskäytön strategiassa ja sen virkistyskäytön määritelmässä. Näiden ympäristöjen merkitys kaupunkilaisten virkistysympäristöinä on suuri.

Virkistyskäytön strategiassa virkistyskäytön määritelmään sisältyy ainoastaan vapaa-aikana tapahtuva luonnonympäristöissä liikkuminen ja oleskelu. Määritelmä ei huomioi virkistysympäristöjen merkittävyyttä vapaa-ajan ulkopuolisessa toiminnassa, kuten työmatkoilla, etätöyön ympäristöinä tai virkistysympäristöjen käyttöä esimerkiksi opetuksessa ja nuorisotoiminnassa.

Yhdenvertaisen luonnon virkistyskäytön edistämisen painoarvoa strategiassa tulee lisätä. Luonnon terveysvaikutuksiin liittyvä tutkimus on oleellisesti muuttanut käsitystä luonnon merkityksestä. Luontoa pitää olla jokaisen arkielämässä myös kaupungeissa. Lähiluonnon merkitys korostuu. Erityistä huomiota tulee kiinnittää niihin ryhmiin, joilla on esteitä lähteä luontoon. Toimintalinjauksiin tulee lisätä maininta ikäihmisten ja mielenterveyskuntoutujien luonnon virkistyskäytön helpottamisesta ja lisäämisestä.

Luonnon virkistyskäytön lähtökohtana on monimuotoisen luonnon riittävä määrä, mikä tulisi lisätä strategiisiin tavoitteisiin. Luontoalueiden kestävä käyttö korostuu tiiviissä kaupungissa. Käyttäjien määrä aiheuttaa

18.10.2021

Pormestari

paikoin maaston kuluneisuutta ja eri käyttäjäryhmien tarpeiden yhteensovittamiseen tarvitaan laadukasta kulunohjausta.

Asukasmäärän kasvaminen edellyttää yhä suurempaa panostusta viheralueiden kunnossapitoon ja hoitoon sekä virkistysympäristöjen laatuun. Kulutuksen ja lisääntyvän virkistysalueiden käytön vaikutus on erityisesti korostunut pandemia-aikana. Rakennettujen, kulutusta kestävien viheralueiden riittävä määrä ja toisaalta luonnonympäristöjen käytön opastus ja hallinta on tärkeää käyttäjämäärien kasvaessa. Luontoalueiden käytön suunnittelun, kunnossapidon ja ympäristökasvatuksen resurssit varmistamalla voidaan virkistysmahdollisuudet turvata myös jatkossa. Virkistyskäytön strategiaan tulee lisätä mainita riittävän lähiluonnon määrästä ja laadusta. Tämä on tärkeää erityisesti kaupunkialueilla.

Kaupungeissa asuvat tarvitsevat toisaalta myös luontovirkistysmahdollisuuksia laajemmilla luontoalueilla kaupunkien ulkopuolella. Hyvät mahdollisuudet luonnossa virkistäytymiseen lisäävät kotimaanmatkailua ja edistävät vähäpäästöistä elämäntapaa.

Luonnonsuojelualueisiin saattaa liittyä jokamiehenoikeuksista poikkeavia rauhoitusmääräyksiä. Jokamiehenoikeudet ja luonnossa liikkumisen ohjeistus -kohtaan tulee lisätä maininta mahdollisista luonnonsuojelualueita koskevista poikkeamista jokamiehenoikeuksiin ja vastuutahoksi lisätä kunnat.

Jo edellisessä strategiassa (Maailman toimivin kaupunki 2017 –2021) Helsinki asetti tavoitteeksi, että ”Viher- ja sinialueiden ekologinen laatu, saavutettavuus ja terveysvaikutukset turvataan”, kaupunkiympäristöä kehitetään liikkumiseen ja arkiaktiivisuuteen kannustavaksi tasapuolisesti eri kaupunginosissa, ja Helsinki vaalii arvokasta luontoaan ja toimii kaupunkiluonnon monimuotoisuuden lisäämiseksi. Uudessa strategiassa (2021–2025) tavoitteeksi on asetettu kaupunkirakentamisen yhteensovittaminen lähiluonnon arvojen kanssa ja monimuotoisen luonnon aktiivinen vaaliminen. Kaupunkilaisten omia mahdollisuuksia ympäristöystävällisten valintojen tekemiseen helpotetaan. Kaupunkilaisten terveys lisääntyy, kun omaehtoisen liikkumisen edellytykset paranevat.

Helsingin yleiskaavan tavoitteena on viherverkostokaupunki, jossa viher- ja virkistysalueet ovat kaikkien helsinkiläisten saavutettavissa kestäväillä kulkumuodoilla, kuten kävellen, pyöräillen ja joukkoliikenteellä.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Juha Summanen

Lisätiedot

Postiosoite
PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite
Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin
+358 9 310 1641
Faksi
+358 9 655 783

Y-tunnus
0201256-6

Tilinro
FI0680001200062637
Alv.nro
FI02012566

18.10.2021

Pormestari

Timo Lindén, kaupunginsihteeri, puhelin: 310 36550
timo.linden(a)hel.fi

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö

Päätösehdotus

Päätös on ehdotuksen mukainen.

Esittelijän perustelut

Lausuntopyyntö

Ympäristöministeriö pyytää Helsingin kaupungin lausuntoa luonnoksesta luonnon virkistyskäytön strategiaksi. Lausuntoa on pyydetty 22.10.2021 mennessä.

Luonnon virkistyskäytön strategia

Kansallinen luonnon virkistyskäytön strategia laaditaan ensimmäistä kertaa Suomessa. Se ulottuu vuoteen 2030 saakka. Laajapohjaiseen valmisteluun on osallistunut mm. seitsemän ministeriötä, Metsähallitus, viranomaisia, tutkimuslaitosten ja järjestöjen asiantuntijoita. Työtä on koordinoanut ympäristöministeriö. Strategian pohjalta valmistellaan ympäristöministeriössä valtioneuvoston periaatepäätös luonnon virkistyskäytöstä vuoden 2021 lopulla.

Vuosina 2003–2012 valtioneuvoston periaatepäätös Ohjelma luonnon virkistyskäytön ja luontomatkailun kehittämiseksi (VILMAT) toimi strategisena ohjausvälineenä luonnon virkistyskäytön politiikalle. Uutta kansallista ohjelmaa ei tämän jälkeen laadittu. Pääministeri Marinin hallitusohjelmaan on kirjattu kansallisen virkistyskäyttöstrategian luominen. Ympäristö- ja ilmastoministeri Krista Mikkonen asetti 19.1.2021 ohjaus- ja työryhmät valmistelemaan luonnon virkistyskäytön strategiaa. Strategian valmistelun tueksi järjestettiin mm. viisi teemallista työpajaa ja kansalaiskysely oikeusministeriön Otakantaa.fi -palvelussa, johon vastasi 8074 henkilöä.

Päätavoitteena on laatia vuoteen 2030 saakka ulottuva, eri hallinnonalojen tavoitteita tukeva kansallinen ulkoilu ja luonnon virkistyskäyttöä edistävä strategia yhteistyössä keskeisten toimijoiden kanssa. Tavoitteena on etsiä kansallisen strategian myötä reittiä ulkoilun ja luonnon

18.10.2021

Pormestari

virkestyskäytön edistämiseksi pitkällä aikajänteellä sekä kirkastaa ympäristöministeriön ja eri hallinnonalojen roolia tässä työssä. Samalla saatetaan luonnon virkestyskäytön hyötyjä laajasti suomalaisten tietoon ja osaksi yhteistä ymmärrystä kansanterveyden ja kansantalouden vaalinnassa.

Saatu lausunto

Asiasta on saatu kaupunkiympäristön toimialan lausunto. Esitys on lausunnon mukainen.

Esittelijä

vs. kansliapäällikkö
Juha Summanen

Muutoksenhaku

Muutoksenhakukielto, valmistelu tai täytäntöönpano

Otteet

Ote
Ympäristöministeriö

18.10.2021

Pormestari

MUUTOKSENHAKUOHJEET

1

MUUTOKSENHAKUKIELTO

Pöytäkirjan 116 §.

Tähän päätökseen ei saa hakea muutosta, koska päätös koskee asian valmistelua tai täytäntöönpanoa.

Sovellettava lainkohta: Kuntalaki 136 §

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566

18.10.2021

Pormestari

Juhana Vartiainen
pormestari

Päätös on sähköisesti allekirjoitettu.

Pöytäkirja on pidetty nähtävänä yleisessä tietoverkossa osoitteessa
www.hel.fi 18.10.2021.

Postiosoite

PL 10
00099 HELSINGIN KAUPUNKI
kaupunginkanslia@hel.fi

Käyntiosoite

Pohjoisesplanadi 11-13
Helsinki 17
<http://www.hel.fi/kaupunginkanslia>

Puhelin

+358 9 310 1641

Faksi

+358 9 655 783

Y-tunnus

0201256-6

Tilinro

FI0680001200062637

Alv.nro

FI02012566